

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 33528/10

Fatih TAŞ / Türkiye

22 Ocak 2019 tarihinde,

Başkan,

Julia Laffranque,

Hâkimler

Valeriu Grişco,

Stéphanie Mourou-Vikström,

ve *Bölüm Başkan Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ("İkinci Bölüm") Daire olarak toplanarak,

1 Haziran 2010 tarihinde yapılan yukarıda belirtilen başvuruyu, 16 Aralık 2014 tarihli kararı ve davalı Hükümet ile başvuran tarafından cevaben sunulan görüşleri dikkate alarak, gerçekleştirilen müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAY

1. Başvuran Fatih Taş Türk vatandaşı olup 1979 doğumludur ve İstanbul'da ikâmet etmektedir. Başvuran, Mahkeme önünde, İstanbul Barosuna bağlı olan Avukatlar İ. Akmeşe ve Y. Polat tarafından temsil edilmiştir.

2. Türk Hükümeti ("Hükümet"), kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2019. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

A. Davanın Koşulları

3. Davanın koşulları, taraflarca ifade edildiği şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilmektedir:

4. Olay tarihinde, başvuran bir yayınevinin sahibi ve editörüdür.

5. Ağustos 2001 yılında, “Mavidir Avaşın’ın Suları” başlıklı bir kitap başvuranın yayınevi tarafından yayımlanmıştır. Kitap, PKK (silahlı yasa dışı örgüt) üyesinin günlük yaşamını, düşüncelerini ve örgütün felsefe ve eylemi hakkındaki duygularını anlatmaktadır. Özellikle (s. 50) aşağıda belirtilen bölüm yer almaktadır:

“(…) Bir PKK üyesi için, Kürdistan’ın güzel dağlarında ellerinde silahlar ile savaşmak yeterli değildir. Bir yurtseverin bu tür bir amacı olabilmekte, bu çok doğaldır ancak bir PKK üyesinin bu kadar kısıtlı bir amacı olamaz. Bir PKK üyesi, savaş emrinden daha [önemsiz] [bir görevi] kabul edemez. PKK üyesi [olmaya bağlı olarak] koşulları ve gereklilikleri unutmamak gerekir. “(…)“

6. İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet savcısı, 24 Ağustos 2001 tarihinde, başvurunu bu kitabın içeriği nedeniyle bir terör örgütü lehine propaganda yapmaktan suçlamıştır.

7. Fatih Asliye Ceza Mahkemesi, 14 Nisan 2006 tarihinde, terör örgütü lehine propaganda yapmak suçundan 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanun’un 7. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, başvuranın 717 Türk lirası (TRY) (kararın verildiği tarihte) (441,45 avro (EUR) adli para cezasına mahkûm edilmesine karar vermiştir. Fatih Asliye Ceza Mahkemesi, söz konusu kitabın PKK liderinin eylemini ulusal kurtuluş mücadelesi olarak nitelendirdiğini, PKK üyelerini heyecanlı bir ses tonuyla ve övücü bir şekilde sunarak eylemlerini savunduğunu, bu örgütün eylemlerini kahramanca ve asilce gördüğünü, PKK sempatanlarının ideolojik ve siyasi telkin edilmesi amacıyla kullanıldığını ve içerisinde bulunan yazıların bu örgüt lehine propaganda yaptığını değerlendirmiştir.

8. Başvuran tarafından yapılan bir temyiz talebi üzerine Yargıtay, 24 Şubat 2009 tarihinde, usuli nedenlerden Asliye Ceza Mahkemesinin kararını bozmuştur.

9. İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, 9 Mart 2010 tarihinde, 18 Haziran 2009 tarihli Anayasa Mahkemesi kararınının 3713 Sayılı Kanun’un 7. maddesinin 2.

fıkrasında “sahip” kelimesini iptal etmesinin ardından, basın organlarının sahiplerinin cezai sorumluluğunun bundan böyle tespit edilemeyeceği gerekçesiyle, başvuranın beraatına karar vermiştir.

B. İlgili İç Hukuk

10. 12 Nisan 1991 tarihinde yürürlüğe giren Terörle Mücadele’ye İlişkin 3713 Sayılı Kanun’un 7. maddesinde şu şekilde öngörülmektedir:

“(…)

[Yukarıda belirtilen fıkroda] örgütlere yardım eden ve bu örgütler lehine propaganda yapan kişi, beş yıl hapis cezasına ve 50 Milyon ile 100 Milyon Türk Lirası ağır adli para cezasına mahkûm edilecektir (...)

(…)

Yukarıda belirtilen paragraflarda hedeflenen olayların, Basın Hakkında 5680 Sayılı Kanun’un 3. maddesinde amaçlanan dergiler aracılığıyla gerçekleşmesi halinde, derginin sahibi, derginin yayımlama sıklığının bir aydan düşük olması durumunda, bir önceki ayın ortalama satış rakamının % 90’ına eşit bir para cezasına mahkûm edilmektedir. Bununla birlikte, para cezası 100 Milyon Türk lirasından düşük olmamalıdır. Derginin yazı işleri müdürü, derginin sahibine verilen cezanın yarısına ve altı ay-iki yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilmiştir.”

11. 18 Temmuz 2006 tarihinde yürürlüğe giren 5532 Sayılı Kanun tarafından değişikliğe uğradıktan sonra, 3713 Sayılı Kanun’un 7. maddesinde şu şekilde öngörülmektedir:

“(…)

Terör örgütü lehine propaganda yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilecektir. Bu suçun basın ve yayın aracılığıyla gerçekleşmesi halinde, verilen ceza yarı yarıya artırılmaktadır. Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenmesine iştirak etmemiş olan yayın sahipleri ve yazı işleri müdürleri hakkında da bin günden beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Bununla birlikte, en yüksek ceza yazı işleri müdürleri için 5000 gün para cezasıdır (...)

12. 18 Haziran 2009 tarihli Anayasa Mahkemesinin bir kararıyla (2006/121 Nolu dosya ve 2009/90 Nolu karar) bu hükümde yer alan “sahip” kelimesi iptal edilmiştir.

13. 30 Nisan 2013 tarihinde yürürlüğe giren 6459 Sayılı Kanun tarafından yapılan değişikliğin ardından, bu maddede şu şekilde öngörülmektedir:

“(…)

Terör örgütlerinin cebir, şiddet veya tehdit yöntemlerini öven veya meşru kılan ya da bu tür yöntemlerini kullanmaya teşvik eden bu tür örgütlerin lehine propaganda yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilecektir. (...)”

ŞİKÂYET

14. Başvuran hakkında başlatılan ceza yargılamasının, ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiği kanaatine varmaktadır. Bu bağlamda başvuran, Sözleşme'nin 10. maddesini ileri sürmektedir.

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME

15. Başvuran, Sözleşme'nin 10. maddesini ileri sürerek, hakkında başlatılan ceza yargılamasının, ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini iddia etmektedir.

16. Hükümet, başvuranın mağdur sıfatının bulunmadığına ilişkin bir kabul edilemezlik itirazı ileri sürmektedir. Bu bağlamda, Hükümet başvuranın ceza yargılaması sonucunda beraat ettiği gerekçesiyle, hakkında yürütülen ceza yargılaması nedeniyle, mağdur olduğunu ileri süremeyeceğini savunmaktadır. Ayrıca, Hükümet başvuranın ifade özgürlüğü hakkına bir müdahalenin varlığının Mahkeme tarafından kabul edilmesi durumunda, söz konusu müdahalenin 3713 Sayılı Kanun'un 7. maddesinin 2. fıkrasında öngörüldüğünü ve ulusal ve kamu güvenliğinin korunmasına, düzenin sağlanmasına ve suçun önlenmesine ilişkin meşru amaçlar izlediğini iddia etmektedir. Ayrıca, Hükümet şiddeti teşvik edecek nitelikte olduğunu düşündüğü söz konusu kitabın içeriğini dikkate alarak, söz

konusu müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli ve izlenen meşru amaçlara orantılı olduğu kanaatine varmaktadır.

17. Başvuran, Hükümetin itirazı hakkında karar vermemektedir. Başvuran, sahibi olduğu yayınevi tarafından bir kitabın yayımlanması nedeniyle, hakkında başlatılan ceza soruşturmalarının, ifade özgürlüğü hakkını kullanması çerçevesinde bir müdahale olduğunu değerlendirmektedir.

18. Mahkeme, aşağıda belirtilen nedenlerden başvurunun kabul edilemez olması nedeniyle, başvuranın mağdur sıfatının bulunmadığı yönünde Hükümet tarafından yapılan ilk itiraz hakkında karar vermesinin gerekli olmadığı kanaatine varmaktadır.

19. Mahkeme, başvuran hakkında başlatılan ceza yargılamasının, ilgilinin ifade özgürlüğü hakkına bir müdahale olduğu hipotezinden yola çıkacaktır. Mahkeme, bu müdahalenin kanun tarafından yani 3713 Sayılı Kanun'un 7. maddesinin 2. fıkrasında öngörüldüğünün tartışma konusu olmadığını ve Sözleşme'nin 10. maddesinin 2. fıkrası bakımından, ulusal ve kamu güvenliğinin korunması, düzenin sağlanması ve suçun önlenmesi gibi meşru amaçlar izlediğini gözlemlemektedir.

20. Müdahalenin gerekliliği ile ilgili olarak, Mahkeme özellikle *Bédat/İsviçre* ([BD], N° 56925/08, § 48, 29 Mart 2016) ve *Faruk Temel/Türkiye* (N°16853/05, §§ 53-57, 1 Şubat 2011) kararlarında özetlenen ifade özgürlüğü konusunda İctihadından doğan ilkeleri hatırlatmaktadır.

21. Somut olayda, Mahkeme söz konusu kitabın, genel bir şekilde, yasa dışı silahlı bir örgüt, üyeleri ve eylemiyle ilgili olarak yazılar içerdiğini gözlemlemektedir. Özellikle, Mahkeme 50. sayfada silahlı bir mücadele yürütme konusunun, onaylayıcı ve övücü ifadelerle gösterildiğini tespit etmektedir (yukarıda 5. paragraf). Dolayısıyla, Mahkeme ihtilaf konusu kitapta, şiddeti öven ifadelerin yer aldığını değerlendirmektedir (*Sürek/Türkiye* (N° 1) [BD], N° 26682/95, § 62, AİHM 1999-IV ve *Gerger/Türkiye* [BD], N° 24919/94, § 50, 8 Temmuz 1999).

22. Yukarıda belirtilenleri dikkate alarak, Mahkeme ihtilaf konusu müdahalenin Sözleşme'nin 10. maddesinin 2. fıkrasına uygun olduğu ve

yargılamanın sonucunda başvuranın beraatını dikkate alarak, bu müdahalenin izlenen meşru amaçlarla orantılı olduğu kanaatine varmaktadır.

23. Dolayısıyla, Mahkeme, başvurunun Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca, açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle, kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, Oy Birliğiyle,

Başvurun, kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş; 14 Şubat 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Julia Laffranque
Başkan